

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Dobříš

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přinášejí důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Dobříš leží ve Středočeském kraji a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem 21 536 obyvatel, z nichž 8 755 žije v jádrovém městě, je 4. nejmenší;
- počtem 24 obcí a rozlohou 318 km² patří mezi menší obvody kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Dobříš	24	21 536	8 755	318
Benešov	51	57 815	16 541	690
Beroun	48	58 157	18 919	416
Černošice	79	128 326	6 570	580
Hořovice	37	29 027	6 835	246
Příbram	75	70 150	33 553	925
Sedlčany	22	22 219	7 452	449
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

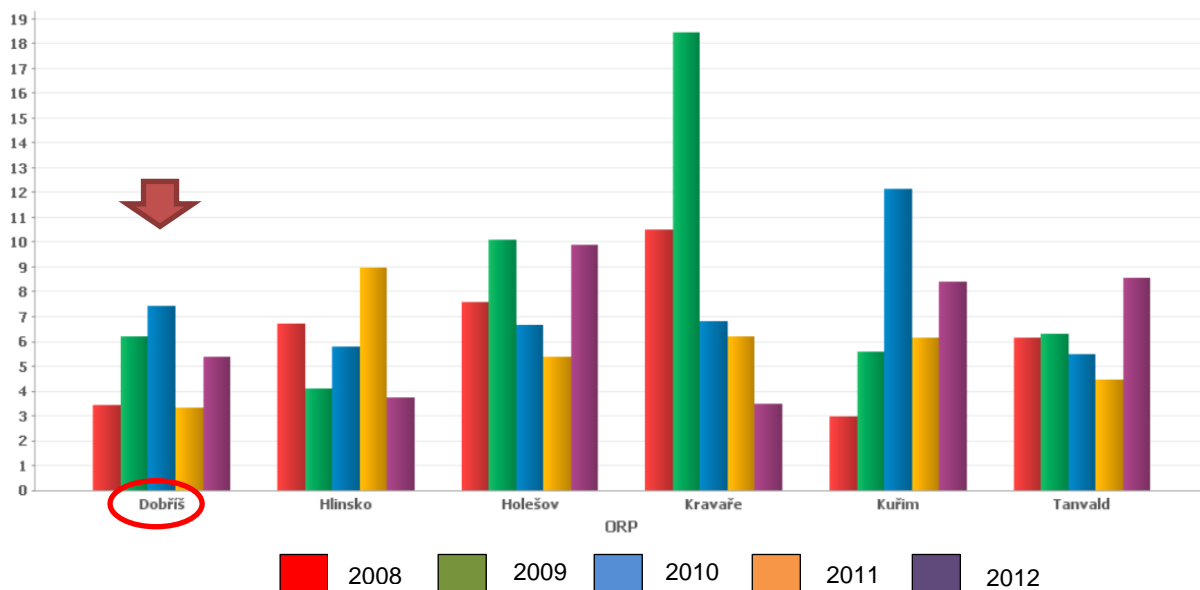
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 21.000 – 22.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Holešov, Hlinsko, Kravaře, Kuřim, Tanvald);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 24 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Rosice, Jeseník, Pacov, Stod, Stříbro, Český Brod, Židlochovice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 8.500 až 8.900 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Hořice, Lovosice, Milevsko, Rýmařov, Semily, Tišnov, Třeboň).

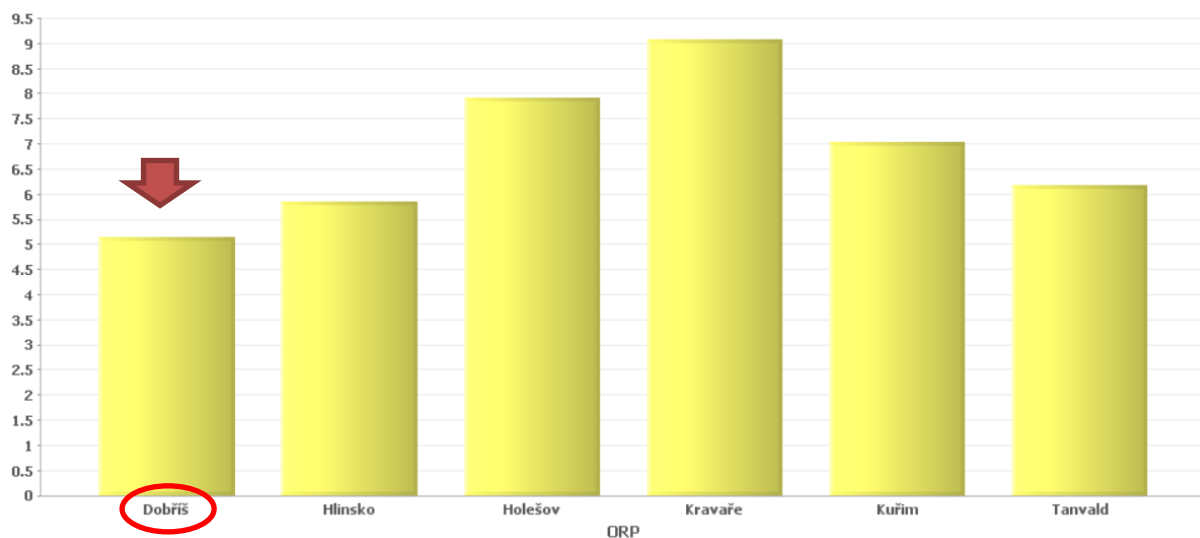
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Dobříš blíže podívat na srovnání **kapitálových výdajů** s dalšími SO ORP vybranými podle kritéria počtu obyvatel. Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti investičních výdajů v přepočtu na obyvatele lze konstatovat, že tyto výdaje u SO ORP Dobříš v průběhu sledovaných 5ti let patřily mezi nejnižší z celé skupiny. Pohybovaly se v rozmezí 3,3 až 7,4 tis. Kč/obyv. a jejich průměrná hodnota činí 5,1 tis. Kč/obyv. Viz obr. č. 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 21.000 – 22.000) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

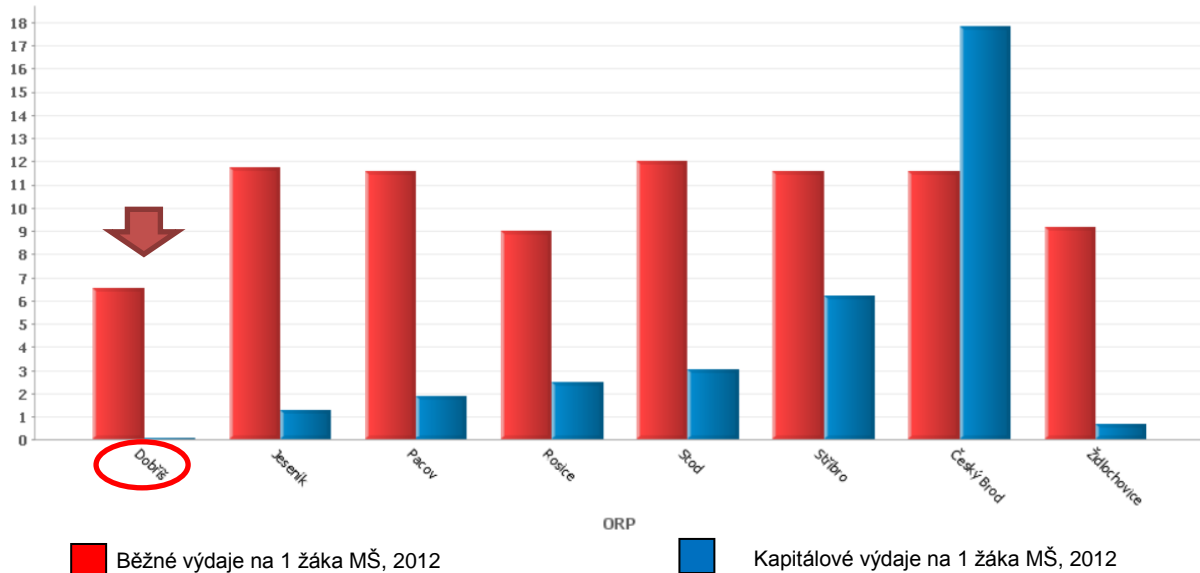
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 21.000 – 22.000) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

Při pohledu na problematiku předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Dobříš především porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Oba parametry jsou v dané skupině SO ORP (vybraných dle kritéria počtu obcí v obvodě) nejnižší. Běžné výdaje, tj. výdaje spojené s každodenním provozem, dosáhly hodnoty 6,6 tis. Kč na žáka a kapitálové, tj. investiční, jsou téměř nulové – 0,1 tis. Kč/žáka.

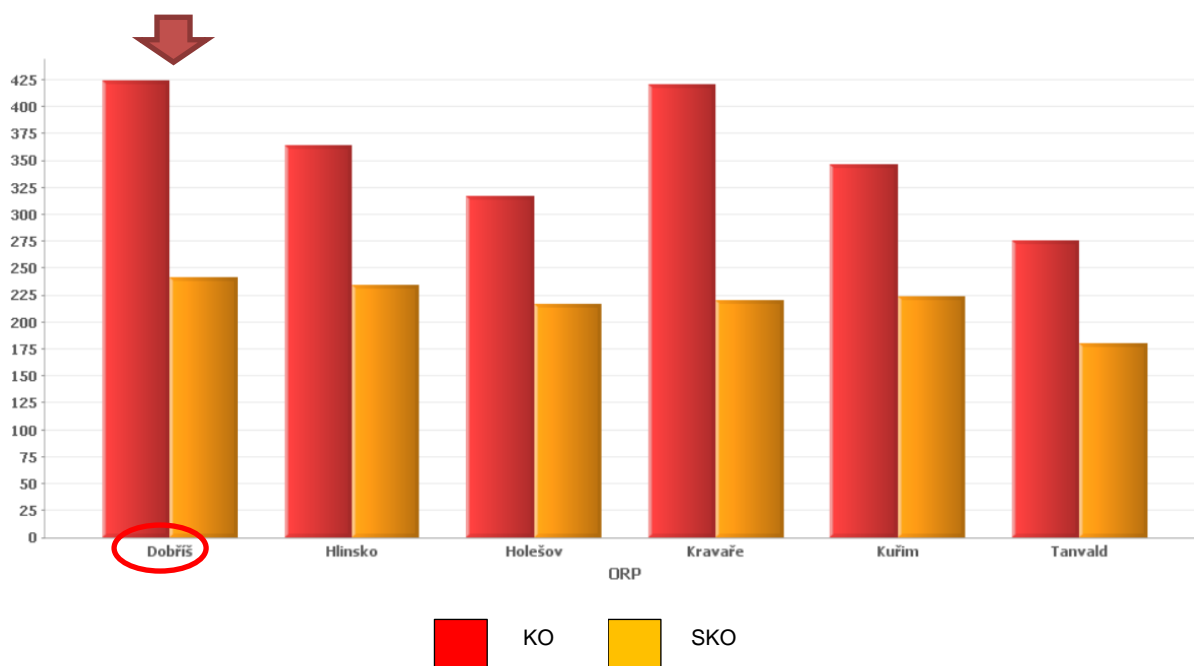
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 24) na žáka MŠ (v tis. Kč)

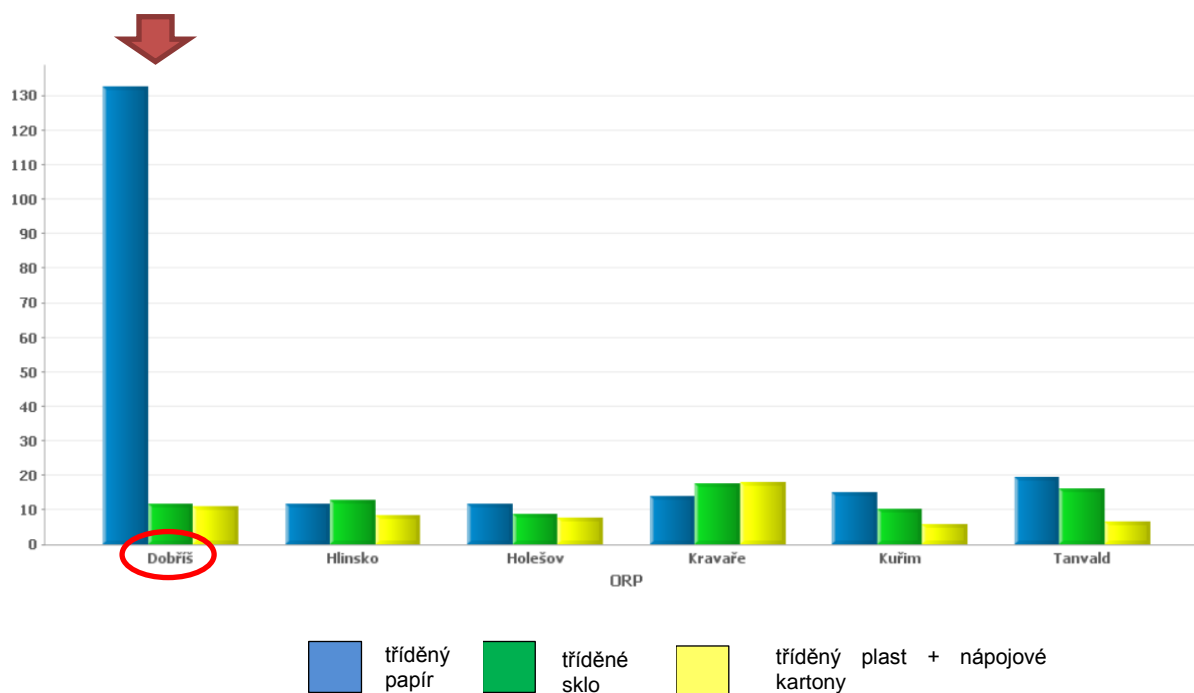
4. Odpadové hospodářství

U odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné porovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO) a tříděného odpadu** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria počtu obyvatel. Produkce KO i produkce SKO je u SO ORP Dobříš v uvedeném výběru největší: 423 t/obyv., respektive 241 t/obyv. Stejně tak vyniká dobříšský obvod i produkcí tříděného papíru: hodnotou 132 t/obyv. výrazně převyšuje ostatní obvody. Produkce tříděného skla a plastu je již průměrná (11,7, respektive 11,1 t/obyv.).

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 21.000 – 22.000; v t/1.000 obyv.)

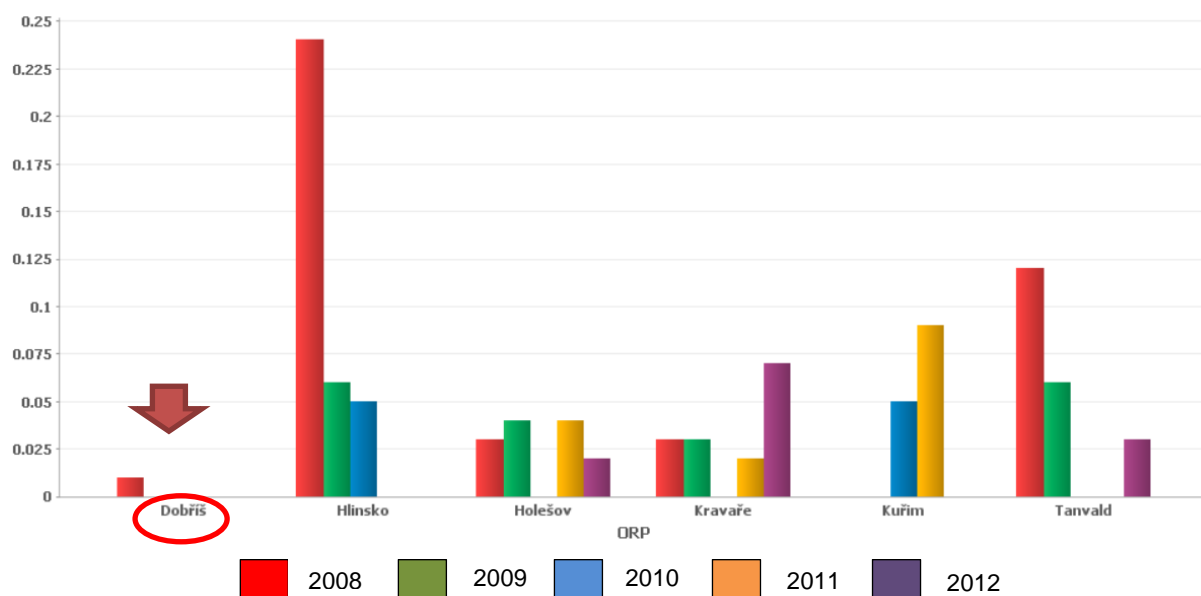
Obrázek 5: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 21.000 – 22.000; v t/1.000 obyv.)

5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je na místě vyzdvihnout srovnání **kapitálových výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Dobříš dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP nejnižších hodnot. Výdaje byly vykázány pouze v jediném roce 2008, navíc na zcela minimální úrovni 0,01 tis. Kč/obv. I když některé další srovnávané obvody také nevykazují velké investiční výdaje na sociální služby, přesto byly v této oblasti alespoň minimálně aktivní.

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 21.000 – 22.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Dobříš	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je správní obvod ORP Dobříš:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obyvatel 4. nejmenší • počtem obcí a rozlohou patří mezi menší obvody kraje
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké kapitálové výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné i kapitálové výdaje na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • vysoká produkce tříděného papíru
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • téměř nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad